

60 år och hetare än någonsin!

1964 är det år vi räknar som starten på utbyggnaden av fjärrvärmenätet i Helsingborg. Redan från början stod det klart att miljön var den stora vinnaren. Och vårt miljöarbete fortsätter även idag.

Idag är vårt kraftvärmeverk på Filborna den stora möjliggöraren till att vi får ännu bättre miljö i regionen.

Tillsammans har vi kraft att fortsätta förändra och förbättra. Vår fjärrvärme spelar en nyckelroll i vårt hållbarhetsarbete och är viktigare än någonsin.

Ta del av vår enastående historia, var stolt tillsammans med oss över vår förträffliga historia. Vi har varmt varandra i 60 år och är här för att stanna.

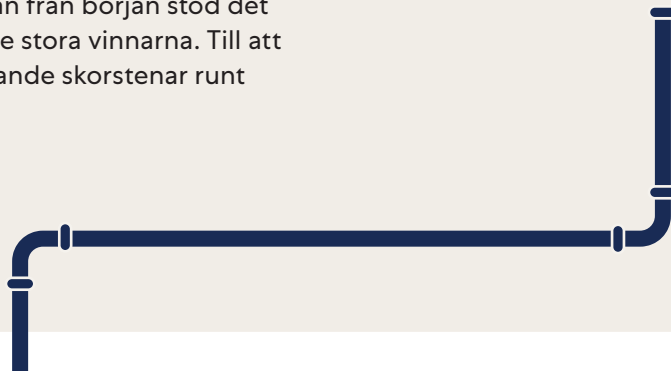
Fjärrvärmens historiska händelser – Det var då?

Här följer en beskrivning av fjärrvärmens utvecklingen i Helsingborg fram till dagens datum ur produktionssynpunkt och miljönytta.

1964 är det år vi räknar som starten på fjärrvärmenätet i Helsingborg. Redan från början stod det klart att miljö var en av de stora vinnarna. Till att börja med skulle alla rykande skorstenar runt

om i staden efterhand kunna ersättas av en enda höggradig rening. "Öar" av fjärrvärmenät med lokala produktionsanläggningar har under årens lopp kopplats samman till dagens fjärrvärmenät. Det är 72 mil långt och levererar värme till drygt 11 000 fastigheter i Helsingborg varav merparten är villor.

Idag har vi ett fjärrvärmenät att vara stolta över. Helsingborg är bland de 10 största städerna i Sverige; men placerar sig på topp tre vad gäller andelen industriell restvärme i fjärrvärmeleveransen: "Koppla in" dig på röret och få en inblick i fjärrvärmens inverkan på Helsingborg, människor och miljön under de 60 första åren. Vill du så berättar vi gärna mer.

1964

Bolaget Helsingborgs Kraftvärmeverk AB bildades redan 1963. Den första pannan levererades den 20 januari 1964 och det första uppdraget vara att värma Helsingborgs Dagblads nya tidningshuset i kvarteret Pukslagaren. Den 5 mars 1964 anslöts tidningshuset till fjärrvärmenätet och blev således vår allra första fjärrvärmekund.

I november togs det första fjärrvärmenätet i drift i centrala Helsingborg. Panncentralen låg där det idag är en parkeringsplats nedanför Bergaliden. De tre oljeeldade pannorna i anläggningen värmde då medborgare vid Stortorget och Norra Storgatan i norr, Bergaliden i Öster och Carl Krooks gata, Gasverksgatan och Nytorrgsgatan i söder. Som mest (i slutet av 60-talet) var hela 13 panncentraler i drift på olika platser i Helsingborg.

1965

Första stationära anläggningen tas i drift. Huset på Fredriksdal som fungerade som panncentral finns fortfarande, men är inte längre i bruk. Kanske du får en skymt när du tankar gas på macken på andra sidan gatan?

1967

Ödåkraborna får sin första fjärrvärmecentral som fungerade som en egen "ö" i 20 år. Först 1987 kopplas de in på huvudnätet med övriga Helsingborg. Sedan dess fungerar centralen som spets-/reservanläggning och 1995 moderniserades den med nya pannor och styrutrustning.

1968

Fjärrvärmecentralen "Israel" (FCI) etapp I byggs på Bredgatan. Panna 1 och Panna 2 som eldas med EO5. S:t Maria fjärrvärmecentral tas i drift.

1970

Ett välkänt landmärke tar form då den första etappen av fjärrvärmecentralen i kvarteret Israel byggs i korsningen vid Oljehamnsleden och Bredgatan. Första etappen består av två pannor som eldas med brännolja (EO5) och blev därmed huvudanläggning i det växande helsingborgsnätet. Värmeverket övertog detta år S:t Maria fjärrvärmecentral som idag fungerar som en pumpstation och värmer helsingborgare i Maria Park och Laröd.

1974

Fjärrvärmecentralen "Israel" (FCI) etapp II byggs med Panna 3. Återvunnen värme börjar levereras till fjärrvärmenätet från Boliden Kemi, numera Kemira. Som mest kommer Kemira att producera 25 % av årsbehovet av fjärrvärme i Helsingborg fram till idag.

Ett viktigt år för fjärrvärmen i Helsingborg. Dels utökar man kapaciteten med ytterligare en oljeeldad panna i fjärrvärmecentralen vid Bredgatan, men framför allt är det starten för ett långt samarbete med industriföretaget Kemira (fd Boliden Kemi), det längsta i Sverige. Återvunnen värme börjar levereras till fjärrvärmenätet och som mest kommer Kemira att producera en tredjedel av årsbehovet av fjärrvärme i Helsingborg fram till idag.

1974 är också året för den första oljekrisen och en oljetank på 50 000 m³ byggs i oljehamnen. Värmeverket vill försäkra sig om att kunna leverera värme till helsingborgarna även i kristider och bygger en underjordisk pipeline direkt till pannorna vid Bredgatan och på Fredriksdal. Oljetanken såldes senare av miljöskäl.

Den nu drygt 10-åriga fjärrvärmecentral vid Bredgatan förstärks med en fjärde panna för att möta behovet i det växande fjärrvärmenätet. Fjärrvärmecentralen får då en sammanlagd panneffekt på sammanlagt 454 MW. Samtidigt är det dags för oljekris nummer två...

1979

Efter många år av långbänk kan äntligen bygget av Västhamnsverket påbörjas. För att minska oljeberoendet och få lägre bränslekostnader fattar man under byggtiden beslut om att ändra bränslet för anläggningen från olja (E05) till kol.

1980

Ytterligare en milstolpe för fjärrvärmen i Helsingborg har uppnåtts då det första kraftvärmeverket, Västhamnsverket, nu är i kommersiell drift. En viktig omställning för miljön då Helsingborg nu kan producera elkraft och därmed utnyttja bränslet betydligt effektivare.

1983

Fjärrvärmecentralen vid Bredgatan byggs ut ytterligare med en av de första bubbelbäddspannorna i Sverige. Den kallas under projekt-tiden för "kristidspannan" och kom under sin drifttid att eldas med ett stort antal bränslen. Under en period eldades det med inhemskt kol från nordvästra Skåne. När detta blir olönsamt används ett stort antal ersättningsbränslen, nämnas kan olivkärnor, olika sädesslag som inte går att använda som livsmedel, spill från förpackningsindustrin, nermalda bildäck m.m.

Väla Central och Ödåkra växer och för att säkerställa värmeleveranserna tas pumpstation vid Väla by i drift.

1985

Västhamnsverket tar en ny anläggningsdel i drift. Avsvavlingsanläggningen, denna reducerar utsläppen av svavel från förbränningen av kol avsevärt.

1987

Fjärrvärme pump P11 installeras på Västhamnsverket. Förbigångsledning för fjärrvärme från Västhamnsverket byggs så att det går att leverera värme till kunden även om FCI är ur drift.

Ett år då man tar krafttag för både miljön och leveranssäkerheten. En avsvavlingsanläggning tas i drift och bidrar till att svavelutsläppen från Västhamnsverket i stort sett försvinner helt och hållet. Dessutom bygger man ackumulatortanken för lagring av 36 000 m³ varmvatten. Det innebär bättre verkningsgrad för förbränningen och lägre utsläpp.

Bygget av ackumulatortanken leder också till nöjdare kunder eftersom kortare driftstopp inte längre påverkar värmeleveransen till helsingborgarna. Västhamnsverket förses även med en pumpstation för att ersätta den åldrande pumpstationen vid Bredgatan. De nya "by-pass"-ledningarna bidrar även till en ökad leveranssäkerhet då värmeleveransen inte längre är beroende av att fjärrvärmecentralen vid Bredgatan är i drift.

Fördelningsstation för fjärrvärme, "Leda" byggs. Det går nu att sektionera och övervaka fjärrvärmen till olika delar av staden på ett säkert och snabbt sätt.

1988

1989

På Västhamnsverket installeras låg Nox-brännare i pannan för att få mindre miljöpåverkan.

1990

S:t Maria anläggningen ändras till pumpstation för att förse Laröd med fjärrvärme.

1991

En av pannorna vid centralen på Bredgatan blir konverterad till att även kunna eldas med naturgas som vid denna tid var ett bättre alternativ för miljön än olja. Ett samarbete med NSR inleds genom en första etapp av biogasförbränning. En möjlighet att ta tillvara på metangasen från Filborna deponianläggning med goda effekter för miljön.

1995

Ett försök att ytterligare reducera kväveoxidutsläppen görs då man på Västhamnsverket installerar naturgasbrännare. Även om samarbetspartnern hette Rolls Royce uppnåddes tyvärr inte önskade effekter och brännarna togs ur drift efter bara ett år.

1996

Efter att ha varit ensam leverantör av restvärme får Kemira detta år sällskap av Stadens reningsverk. En värmepump installeras på Västhamnsverket för att kunna utvinna värme från renat avloppsvatten. Detta befäster ytterligare fjärrvärmens fördelar ur ett miljö- och samhällsperspektiv.

1997

Deponigasanläggning hos NSR på Filborna byggs ut i en andra etapp för elproduktion. Ett nytt kraftvärmeverk ser dagens ljus och fjärrvärmeproduktionen i Helsingborg får en ytterligare skjuts framåt.

1999

Västhamnsverket får sällskap av ett nytt landmärke då man bygger bränsleledan för träpellets i hamnen. Detta innebär att det fossila kolet nu får vika undan för biobränsle och träpellet gör sitt intåg. En full lada räcker till ca en månads produktion av fjärrvärme till helsingborgarna. Att hålla ladan full har fått en ny betydelse.

2003

Med installationen av en gaskombi hos NSR på Filborna deponigasanläggning kan vi ta tillvara den metangas som bildas under nedbrytningsprocessen och därmed bidra till reducerad växthuseffekt. Tillsammans med utökad och effektivare elproduktion i kombination med ytterligare leverans av restvärme till fjärrvärmenätet har vi tagit ett stort steg i rätt riktning för miljön.

2005

Detta blir året då kolet fasas ut på Västhamnsverket och ersätts med 100 % biobränsle. Ytterligare ett viktigt steg för miljön har tagits för Helsingborgsregionen. Vi inleder även resan mot regional fjärrvärme genom bygget av fjärrvärmeförbindelsen mellan Helsingborg och Landskrona.

Elektrokoppar blir ny leverantör av restvärme till fjärrvärmenätet. Året därpå ansluter även Krematoriets anläggning för rening av rökgaser vid Pålsjö. Tillsammans med Kemira och reningsverket täcker de nu en fjärdedel av stadens årsbehov, värme som annars bara hade gått till spillo. Genom att ansluta sig till nätet får dessutom var och en av verksamheterna mindre påverkan på miljön.

Västhamsverkets konvertering av bränsleinmatning av pellets är nu helt färdig.

Efter beslut 2009 kan bygget av Helsingborgs första kraftvärmeverk för avfallsförbränning komma igång. Redan på hösten 2012 fasis den nya generatoren in på elnätet men Filbornaverket – då Europas modernaste kraftvärmeverk, invigs under pompa och ståt i mars 2013. Med den nya pumpstationen vid Österleden och ackumulatortank vid verket förändras hela distributionen av fjärrvärme och banar därmed vägen för framtiden.

Öresundskraft är en av pionjerna till att vara ett av de första fjärrvärme-företagen i Sverige som sätter fjärrvärmepriset i dialog – sedermera kallad för Prisdialogen, med kunderna. Sedan 2013 kör vi med öppna kort. Vi är måna om att du som kund känner dig trygg med hur priset på fjärrvärme sätts. Fjärrvärmekunder i Ängelholm och Helsingborg omfattas av Prisdialogen.

Sopimport ska hålla oss varma. Filbornaverket behöver mer sopor. På Filbornaverket i Helsingborg räcker de lokala soporna inte längre till. Skåningar slänger för lite. I Helsingborg har man valt att sikta in sig på Storbritannien. Sopor därifrån har under en tid importerats på prov. Nästa år vill Öresundskraft importera tre gånger så mycket engelskt avfall som i år. Men nu vill Filbornaverket öka tillströmningen drastiskt, och ta emot 30 000 ton per år. Och att importera sopor är inte så tokigt som det låter, menar Göran Skoglund, dåvarande pressansvarige. –Dels är det ekonomi i det. Det är ju inte så att vi köper sopor, utan vi får betalt för att ta emot dem. Och det som är ännu viktigare är ju att det är miljömässigt riktigt. Genom att ta avfallet från England reducerar vi de globala utsläppen av växthusgaser, säger han.

Vi fortsätter vår regionala fjärrvärmeresa genom att koppla samman fjärrvärmenätet i Helsingborg och Landskrona med nätet i Lund-Lomma-Eslöv skapas en stamledning för fjärrvärme som är 9 mil lång, då Sveriges längsta gemensamma fjärrvärmeledning. Denna stamledning gör det bland annat möjligt att ta tillvara restvärme från forskningsanläggningen MaxIV i Lund, på sikt även ESS.

Vi exporterar stolt vår kunskap! Allt fler engelska städer (exempelvis Stoke-on-Trent) får upp ögonen för fjärrvärmens fördelar och det är till Sverige man vänder sig när planerna ska förverkligas. Efterfrågan om kunskapen blev så stor att Nordic Heat bildades, en organisation för att underlätta exporteringen av svenskt fjärrvärmekunnande till England och andra länder. Öresundskraft utgör rollen som partner och strategisk rådgivare.

2006

2008

2012

2013

2015

2017

2019

Att ta emot sopor har blivit guld. Från och med 2013 erbjuder vi en avfallshanteringstjänst som ger klirr i kassan. Tusentals ton brittiska sopor omvandlas till värme och el på Filbornaverket varje år. Men Brexit kan sätta käppar i hjulet för Öresundskrafts samarbete med Storbritannien. Britterna betalar cirka 400–500 kronor för varje ton som Öresundskraft tar emot. Men hur det blir med det fortsatta samarbetet efter britternas sorti ur EU är osäkert. – Om det blir ett totalstopp kan vi få söka det här avfallet på annat håll.

I Helsingborg består fjärrvärmens till 99,8 % av återvunnen och förnybar energi. I Ängelholm är motsvarande siffra 99,3 procent. Trots det är vi fortfarande inte nöjda. Vårt mål är att nå 100 % till 2024.

2020

Fånga koldioxid. Vi vill göra fjärrvärmens till en kolsänka, det vill säga att fånga in koldioxid istället för att släppa ut den vid produktionen av fjärrvärme. Då kan vi fånga in koldioxid inte bara från fossila källor som plast utan också från biogena källor, till exempel trä. Det betyder att vi kan skapa negativa utsläpp, en förutsättning för att klara Helsingborgs och Sveriges klimatmål och ytterst 1,5-gradersmålet. CCS-tekniken är känd men också dyr och vi har sökt EU-stöd för den fortsatta utvecklingen. Lyckas vi kombinera fjärrvärme och koldioxidinfångningen så får vi en oerhört resurseffektiv uppvärmningsform som också minskar koldioxiden i atmosfären.

2021

Importen av restavfall fortgår. Jo, vi tar emot restavfall från utlandet men det är inte så dåligt som det kan verka. Vi tar emot avfall till Filbornaverket från England, Polen, Tyskland och Italien. De betalar oss så att vi kan utvinna energi till värme, eftersom långt ifrån alla länder har hunnit lika långt som Sverige när det gäller energiåtervinning. Då är det bättre att de exporterar restavfall som tas om hand på rätt sätt och kommer till nytta i form av fjärrvärme och el, och samtidigt undviker deponi som ger upphov till växthusgasen metan.

2022

Vi vill ha bättre restavfall. Källsortering och återvinning går före förbränning och mer plast måste bort. Det är bra att restavfall kommer till nytta, men ett hållbart samhälle kräver att mängden avfall minimeras, produkter återanvänds och att avfall alltid källsorteras och materialåtervinns till nya råvaror innan rester förbränns med energiåtervinning. Extra viktigt är det att exempelvis färg och plastprodukter med olika kemiska tillsatser inte bränns på annat sätt än i en anläggning som Filbornaverket. Med avancerad rökgasrening förhindras giftiga utsläpp av kadmium, kvicksilver, arsenik, bly, krom och dioxiner samt ämnen som bidrar till försurning och övergödning av mark och vatten – t.ex. svaveloxider och kväveoxider.

Under 2022 har Öresundskraft infört en differentierad avgift för avfalls-lämnare på Filbornaverket, en så kallad gatefee. Avgiften varierar beroende på innehållet av fossilt material och därför utförs stickprover på samtliga avfallsleverantörer – ju högre andelen fossilt avfall desto högre gatefee. Syftet är att öka drivkraften för avfallsleverantörerna att sortera ut den fossila delen av restavfallet och därmed öka återvinningen istället för att elda avfall som genererar fossila utsläpp.

Investeringar i Västhamnsverket år 2022 ger förlängd livstid och miljövinster. Under året har Öresundskraft investerat 300 Mkr i Västhamnsverket och en närliggande reservanläggning för att modernisera och förlänga livslängden på el- och fjärrvärmeproduktionen med 20 år. Befintliga pulver- och oljebrännare till fastbränslepannan har ersatts med nya kombibrännare för träpellets och biodiesel, och de gamla kolkvarnlinjerna har ersatts av tre nya kvarnlinjer. Fastbränslepannan har automatiserats och moderniserats, vilket innebär att den lilla andel fossil olja som tidigare används som start- och reservbränsle har bytts till bioolja.

Målet för 2024 att enbart använda 100% förnybar eller återvunnen energi i Öresundskrafts fjärrvärmeproduktion är därmed på god väg att uppnås.

Fjärrvärme i Helsingborg fyller 60 år. En tidskapsel grävs ner på ett bra ställe i fjärrvärmenätet i Helsingborg. Kapseln planeras att grävas upp 2064, då fjärrvärme fyller 100 år.

Öresundskraft har långt gångna planer på att bygga en anläggning för koldioxidinfångning (CCS) vid Filbornaverket. Planen är att ha anläggningen på plats år 2027.

2024

2027

Bränsle 1964-2013

För att "koka" vår fjärrvärme har vi genom åren gått från 100 % fossilt bränsle (olja) till 93 % återvunnen energi. Redan på våren 1974 började hetvatten från dåvarande Boliden Kemi (Kemira) pumpas ut i fjärrvärmenätet. Dessförinnan hade värmen kylts bort i Öresund till ingen nytta. Denna restvärme från industrin blev ett första steg bort från oljeberoendet. Genom åren har bränslemixen blivit grönare och grönare och grönare.

Samhällsnyttan

En studie gjord av WSP (År 2014) visar fjärrvärmens betydelse för samhällsekonomin. Studien (enl rAps-modellen) jämför dagens energisystem i regionen med ett alternativt scenario utan fjärrvärme för värmeförsörjningen.

- Utsläppen av koldioxid skulle vara 131 000 ton större, motsvarande 73 000 bilar.
- 1 358 personer färre skulle ha ett arbete.
- Den lokala köpkraften skulle minska med 196 miljoner kronor.
- Uttaget av naturresurser – primärenergi – skulle bli sex gånger större.